

Sändlista

Ert tjänsteställe, handläggare
Amf 4, Anna Videbris

Ert datum
2022-01-31

Er beteckning
FM2022-3483:1

Vårt tjänsteställe, handläggare
FIHM, Erica Axell, 08-562 816 27,
exp-fihm@mil.se

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

**Föreläggande om försiktighetsmått avseende
undervattenssprängning v211 alternativt v213 i område
Stora Pölsan, Göteborgs kommun**

Beslut

Försvarsinspektören för hälsa och miljö (FIHM) beslutar att förelägga Försvarsmakten, org.nr. 202100-4615, att vidta följande försiktighetsmått vid genomförande av undervattenssprängningar i område Stora Pölsan, v211 alt 213:

1. Om inte annat framgår av nedan angivna försiktighetsmått ska verksamheten utföras i enlighet med anmälan.
2. Yrkesfiskets organisationer ska informeras om planerad sprängning i förväg.
3. Särskild försiktighet ska iakttas innan sprängning avseende fiskförekomst, i synnerhet förekomst av torsk. Genomsökning av området ska ske med sonar och optronik enligt underlaget.
4. Omfattande fiskdöd, speciellt torsk eller andra avvikelser som bedöms medföra risk för negativ påverkan på naturmiljön ska omgående meddelas FIHM.
5. Inom 4 veckor efter genomförd sprängning ska en rapport som redogör för eventuell fiskdöd samt observationer av däggdjur och fåglar inlämnas till FIHM.

(RE)

Bakgrund

Anmälan om sprängning i vatten inkom till FIHM från Amf 4 den 31 januari 2022.

Anmälan avser 12 stycken laddningar à 100 kg TNT, ej bottendetonation. Det sprängområde som ska nyttjas är sprängområde Stora Pölsan, Göteborgs kommun.

Omfattning i bottenytan är i underlaget angiven som 0 m² för sjunkbomberna, vilket är i enlighet med den beräkningsmodell som Försvarmakten har tagit fram för beräkning av bottenyta i samband med sprängning i vatten. Påverkan på botten bedöms som 0 m² när avståndet till botten är större än sprängningens beräknade radie. Anmälningspliktig sprängning i vatten får omfatta högst 3000 m² enligt 19 § förordning (1998:1388) om vattenverksamheter.

Omfattning i vattenvolym är angiven till 1629,5 m³ vilket är beräknat enligt samma beräkningsmodell som hänvisats till ovan.

Verksamheten är planerad till v211(13-15 mars 2022) alternativt v 213 (29-31 mars 2022), och kommer att genomföras dagtid. Syftet med verksamheten utbildning av besättningar ombord på bevakningsbåt avseende fällning av sjunkbomb m/33.

I anmälan har Försvarmakten åtagit sig följande försiktighetsmått som ämnas vidtas i samband med sprängningarna.

1. Avger akustisk varning med mistlur.
2. Sändning med skrovfast sonar genomförs innan sprängning i syfte att söka av området samt skrämja bort djur ur vattenvolymen.
3. Kör genom området i bullrande fart innan sprängning i samma syfte.
4. Genomför optisk avsökning med optronik samt IR för att upptäcka eventuella däggdjur och fåglar innan sprängning.
5. Om havslevande däggdjur eller större fiskstim upptäcks under övningen kommer övningen att avbrytas till dess att ny avsökning har skett och området åter kan anses vara fritt från fisk och havslevande däggdjur.

Anmälan remitterades till Länsstyrelsen i Västra Götalands län (länsstyrelsen) den 2 februari 2022. Länsstyrelsen inkom med svar den 8 februari 2022 och anför följande synpunkter:

Normalt så ska man undvika att spränga under första kvartalet då det är lektid för torsk. Finns det indikationer på lokal torsk i området är tiden olämplig då torsk samlas och leker under jan-mars. Yttrande bör inhämtas från SLU

(Havsfiskelab Lysekil) de har kännedom om var det kan finnas lokala bestånd av torsk. Länsstyrelsen informerar om att stora delar av sjöövningsområdet ligger inom riksintresse för yrkesfisket varför yrkesfiskets organisationer bör informeras om planerad sprängning i god tid. Under förutsättning att åtgärden genomförs i enlighet med anmälan och att angivna försiktighetsåtgärder vidtas har Länsstyrelsen inga ytterligare synpunkter. Länsstyrelsen önskar ta del av den miljörapport som avses upprättas efter sprängningen.

Anmälan skickades även på remiss till SLU Havsfiskelaboratoriet Lysekil som anförde följande (obs att yttrandet även gäller ett annat område vid Stora Rävholmen):

SLU vill betona de potentiellt allvarliga konsekvenserna av en sprängning nära en lekaggregation av torsk för dess förmåga till återhämtning i det aktuella skärgårdsområdet, såsom redan framförts av Länsstyrelsen. När det gäller frågan om risken att påträffa torsklek i det specifika området medger inte tillgängliga data någon detaljerad analys. SLU genomför inte någon heltäckande provtagning av torskförekomst under lekperioden. Provtagning med icke-skadliga metoder i andra delar av skärgården visar dock att torsklek fortfarande förekommer och på en fortsatt låg täthet av större torskindivider. Historisk information indikerar att torsklek har förekommit på många platser i Bohusläns skärgårdar. Förekomsten av stor torsk under sommaren i ett närliggande område var relativt hög under en period när torskbestånden uppvisade återhämtning. I den mån tillstånd ges vill vi framhålla vikten av att inför sprängningen undersöka förekomsten av större rörliga djur, inklusive torsk, i området och vidta åtgärder för att minimera påverkan och skada.

Ovan yttranden har kommunicerats med Försvarsmakten via e-post den 1 mars 2022.

Skäl för beslut

Bedömning

FIHM gör bedömningen att den anmälda sprängningen i vatten är att betrakta som en anmälningspliktig verksamhet enligt 11 kap. 9 a § miljöbalken (1998:808) och 19 § punkt 5 i förordning (1998:1388) om vattenverksamheter och att anmälningsplikten därmed är uppfylld.

Vidare gör FIHM bedömningen att en återrapportering till tillsynsmyndigheten bör ske inom fyra veckor efter genomförd sprängning. Detta i syfte för uppföljning och kontroll av åtgärdens eventuella miljöpåverkan.

FIHM vill omgående bli informerad i de fall avvikelser som kan orsaka olägenhet för miljön inträffar. Detta för att vid behov ha möjlighet att agera skyndsamt i rollen som Försvarsmaktens tillsynsmyndighet.

Den anmälda sprängningen är generellt sett förlagd till en tid på året då den biologiska aktiviteten är relativt låg, vilket minskar risken för skada på det marina djurlivet. Tidsperioden är dock illa vald med avseende på torsk. I detta beslut framhäver därför FIHM vikten av att söka av området efter fisk och däggdjur men i synnerhet torsk.

Under förutsättning att den anmälda verksamheten utförs i enlighet med uppgifterna i anmälan samt följer de försiktighetsmått som meddelas i detta beslut, gör FIHM bedömningen att åtgärden kan ske på ett miljömässigt godtagbart sätt.

Tillämpliga bestämmelser

Detta beslut har fattats med stöd av 2 kap. 4 § miljötillsynsförordningen (2011:13), 11 kap. 9 a § och 26 kap. 21 § miljöbalken (1998:808) samt med hänvisning till 2 kap. 2, 3, 6-7 §§ miljöbalken och 23 § 2a p. förordning (1998:1388) om vattenverksamheter.

Detta beslut har fattats av försvarsinspektören för hälsa och miljö Pierre Campenfeldt. I den slutliga handläggningen har dessutom avdelningschef Lena Orbelius, sektionschef Robert Öjemark deltagit och som föredragande senior inspektör Erica Axell.

Pierre Campenfeldt

Erica Axell

Sändlista

FM

För kännedom

Amf 4 (avsett för Anna Videbris)
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
SLU (Havsfiskelaboratoriet Lysekil)
Sveriges Fiskares Producentorganisation (via peter@sfpo.se)

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till regeringen, men skickas till Försvarsinspektören för hälsa och miljö, 107 85 Stockholm.

Ange vilket beslut som överklagas, vilken ändring som begärs samt vilket stöd som åberopas för ändringsyrkandet. Skrivelsen ska vara undertecknad.

För att överklagandet ska kunna prövas ska det ha inkommit till FIHM inom tre (3) veckor från den dag mottagaren tog del av detta beslut.